

Huszonöt év grafikája

Az Év Grafikája díjazottjai 1996–2021

Műcsarnok,
2022. IX. 14. – X. 22.

A műcsarnokbeli kiállítás érdekessége, hogy a díjjal elismert régebbi darabok mellett újakkal is találkozhatunk. A nyertesek nyomataiból a Képzőművészeti Egyetem Grafikai Tanszékének oktatói minden tavasszal kiállítást szerveznek az intézmény Kondor Béla Galériájában. Negyed évszázad tekintélyes időszak, így joggal merülhet fel a kérdés, hogy mennyire tükrözik a felvonultatott alkotások a magyar képzőművészet főbb irányait.

Elsőként Barczy Pál munkásságát díjazták 1996-ban. A 60-as évek második felében mérsékelten expresszív figurális műveket készítő alkotó a *Kapu előtt* (1967) című rézkarcán hű pillanatképet ad az időszak falujának jellemző történéseiről: a kapu előtt beszélgető nőkről és a körülöttük settenkedő kalapos férfiről. A művész következő, jóval később készült linómetszetének elvont fekete foltfigurái a Bibliából ismert találkozásról szólnak (*Fekete-ben-fehérben I., Vizitáció*, 1995).

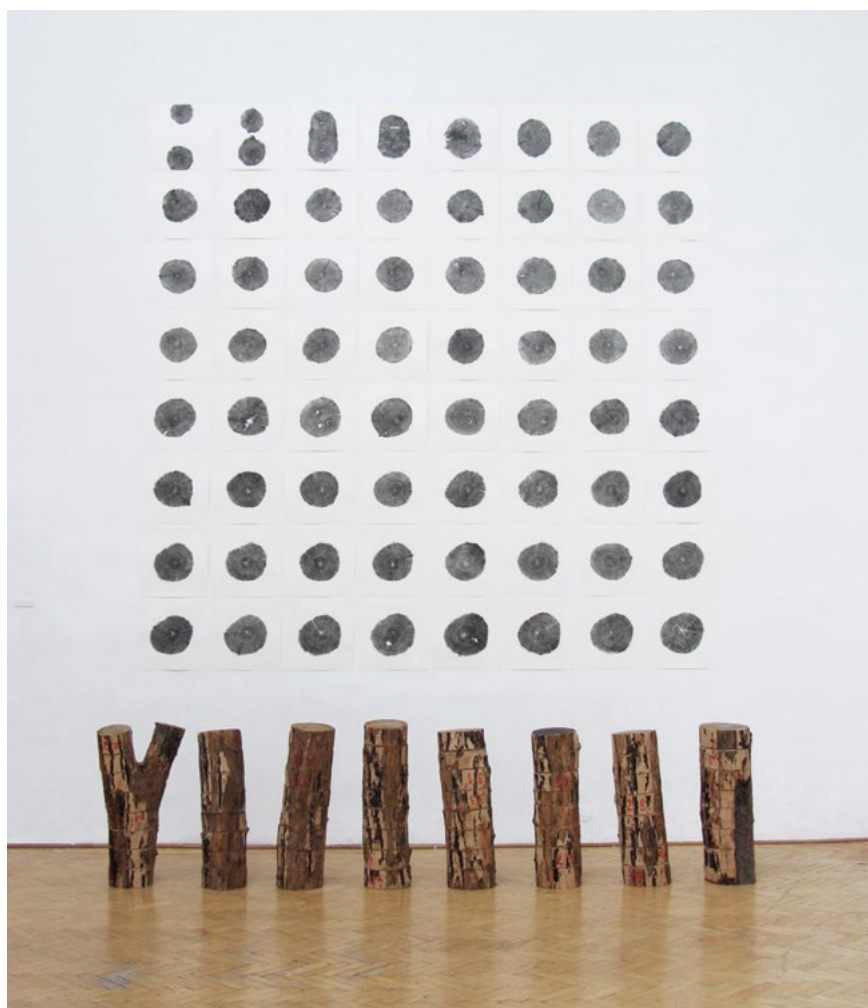
Prutkay Péter mindig is vonzódott a társadalomkritikus megközelítéshez. Az *Erdélyi szalonna* (1987) képterének felső kétharmadát kiszáradt folyómedret idéző, szétrepesztett sárdarabok tölti ki, alsó harmadában fehér csempe előtt hegyes kampókra akasztott sárdarabokból összeálló „oldalszalonnák” függenek. A mű a legsötétebb Ceaușescu-korszakra utal, melyben nemcsak a kultúrájuktól, az anyanyelvünktől igyekeztek eltiltani az erdélyi magyarokat, hanem élelmiszer sem volt elegendő. A grafikus számtalan munkáján érzékelteti ezt a kiszolgáltatottságot, többek között a *Véröntő* (1996) című szitanyomatán is. Prutkay a 2000-es évek közepétől abbahagyta a grafikák nyomtatását, és objektumokat, művészdobozokat készített. Az *utolsó kapcsolja le a villanyt* című (2022) plasztikus képén sorjázó különböző giccses tárgyak és figurák világunk abszurdítására utalnak.

Az 1990-es évek elején, az újfestészetet követően pályára került művészek közül többen – így Gallusz Gyöngyi is – a színes, szubjektív kifejezésmód ellenhatásaként elvont, vonalakkal és foltokkal álló reduktív formákkal kezdtek el dolgozni. Gallusz *Zéró I-IV.* (1998) című sorozatának vonalakkal felépülő, lyukas körformái az ismétlődés mellett e minimalista programra utalnak. A *Határterületek* című (2021) digitális nyomtatán az ismétlődő motívumok mellett a tárgyak, így az összecsuportolt nyugagyak pozitív-negatív formái, árnyképei dominálnak.

Kótai Tamás ugyancsak a 20. század utolsó évtizedében került a pályára, ekkor fejlesztette ki sajátos, kvázi

szimbólumokra emlékeztető motívumrendszerét (*Pajzstakaró*, 1993). A *Szentendre két színben I-II.* (2004) című sorozatán rozsdás, kopottas alapon téglaszín és kék geometrikus alakzatok, továbbá furcsa, elvont állatok tűnnek fel. Újabb, barnás tónusú két printjén pedig különböző tárgyak – lánccdarabok, hatszög alapú toronysisak – lebegnek a képtérben (*Törpejárás, békaügetés I-II.*, 2018). Madácsy István függöny előtt megjelenő fekete álarcot, illetve a drapéria mögül kikukucskáló fehér puttófejet helyezett el alkotásán (*Revelatio XIV.*, 2006). A több mint tíz esztendővel később született sűrű fekete felületű, az űr közepén körre alakuló sötét foszlányokból álló lapja, a *Fekete*

ÁDÁM Zsófia:
Emlékező anyag,
2015, papír,
fanyomat, akácfa,
400×350×100 cm
HUNGART © 2022
↓

MADÁCSY István:
Revelatio XIV., 2006,
 szitanyomat, 70×100 cm
 HUNGART © 2022

lyuk (2019) viszont inkább minimal jellegű. Somorjai Kiss Tibor a klasszikus litográfiák poétikus hatását vegyíti a sejtelmességgel. Régi fotókat megidéző könyvmatai különféle színű, alakú és méretű üvegekből, flaskákból, palackokból komponált transzparens csendéletek (*Csoportkép*, 2003). Szurcsik József egymásra állított, kocka alakú kőfejeivel a butaság genezisére utal (*Az ostobaság evolúciója*, 1991). Új tusrajzán pedig groteszk, gépszerű fejek tömegével találkozunk (*Képek a Bestiarium humanum-sorozatból*,

2017–2018). Rácmolnár Sándor piktogramokból, logókból és vizuális közhelyekből összeállított nyomatai tükrözik talán a legjobban elektronikus korunkat (*Roswell*, 2006), míg legújabb szürrealisztikus munkáján Buñuel előtt tiszteleg (*Buñuel Las Hurdes-i álma*, 2021).

Figyelmet érdemelnek az új évezred első évtizedében debütáló fiatalok munkái is. Bányay Anna *Hogyan élünk* (2017), valamint *Miből élünk* (2017) című ikergrafikáin egy cédulákkal teleragasztott, bezárt hűtőgépjátót és egy élelmiszerekkel teletömött frizsider belsejét láthatjuk. A téma jól kapcsolódik a női emancipáció kérdésköréhez. Ugyanakkor a precízen kivitelezett rézkarcok a konkrét mondandó mellett megcsillantanak valamit a technikai tudás nagyvonalúságából is.

Mórocz András grafikáin nem túl szép, de igen karakteres ipari épületeket, silózót, gömbkutakat, raktárat szerepeltet, de szívesen tár elének a múlt rendszerben pasztikusan csak munkaerőcellának nevezett, lerobbant panelházakat is. Ádám Zsófia munkáinak fontos eleme a nyomhagyás, az efemer események és folyamatok bemutatása. *Az emlékező anyag* (2015) műfaját tekintve nagy méretű grafikai installáció. A falra rögzített papírlapokon a keresztben elfűrészelt és festékbe mártott akácfa tönk lenyomatai látszanak, míg előttük a földön nyolc darab akácfa tönk sorjázik.

FÖDŐ Gábor:
*Dehogyis, az én
 vagyok*, 2013,
 linóleummetszet,
 viaszosvászon terítő,
 78×108 cm
 HUNGART © 2022

